

ปัจจัยที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของฤดูกาล ในภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ

Factors Effecting an Identity of Seasons in Hur Jin-Ho's films

ภาว นิยมมล. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Pur Nimmol. College of Communication Arts. Rangsit University

Email : pur_nimmol@hotmail.com

Received: 18 June 2020 ; Revised: 08 July 2020 ; Accepted: 28 August 2020

บทคัดย่อ

บทความวิชาการชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัจจัยที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของฤดูกาลต่างๆ ในผลงานภาพยนตร์ของผู้กำกับภาพยนตร์ชาวเกาหลี เฮอ จิน-โฮ อันเกี่ยวเนื่องกับการทำความเข้าใจสาระหลักของเรื่อง (Theme) คือ ความรัก การพลัดพรากจากลา และ เวลา เป็นการสำรวจตรวจสอบวิธีการรังสรรค์ภาพฤดูกาล ผ่านฉากที่มีนัยสำคัญ เพื่อทำความเข้าใจว่าฤดูกาลที่ผ่านผ่านในตัวเรื่อง มีความสอดคล้องต่อการรับรู้ของผู้ชม และส่งเสริมให้ผู้ชมเข้าใจสาระหลักของเรื่องได้อย่างไร โดยวิเคราะห์ผ่านภาพยนตร์ขนาดยาวรวม 4 เรื่องของ เฮอ จิน-โฮ คือ Christmas in August, One fine spring day, April snow และ Happiness

ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของฤดูกาลมีลักษณะร่วมกัน 5 ปัจจัย ประกอบด้วย (1) การถ่ายทำในสถานที่จริงเพื่อนำเสนอภาพฤดูกาลที่แตกต่าง (2) การใช้แสงธรรมชาติเพื่อเสริมความสมจริงแก่ฉากการแสดง (3) การตกแต่งรายละเอียดฉากด้วยทีมงานฝ่ายศิลป์ (4) เครื่องแต่งกายของตัวละคร และอุปกรณ์ประกอบฉากที่ตัวละครมีปฏิสัมพันธ์ (5) การใช้เทคนิคพิเศษเชิงกายภาพเพื่อส่งเสริมบรรยากาศของฤดูกาล ลักษณะร่วมกันทั้ง 5 ปัจจัย เป็นไปเพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมได้ตระหนักถึงสาระหลักของเรื่อง ซึ่งเกี่ยวกับเรื่อง เวลา

คำสำคัญ : ภาพยนตร์ , อัตลักษณ์

Abstract

This academic article aims to analyze and understand about how factors effecting an identity of seasons in Hur Jin-ho film's lead an audience to understand a set of Theme about Love, Separation and Time to know how an image of seasons change works with an audience perception by analyze through a four feature films as Christmas in August, One fine spring day, April snow and Happiness.

The results of the research found that all four selected films shared the common factors as follows: (1) The film's scenes was shot in real location to make an audiences receive a realistic sense; (2) Naturalism light was used to create a scenes; (3) Works from an arts department show a small detail of seasons change; (4) An identity of seasons was perceive by a character's costume and hand properties; (5) Some part of a film's scene used psychical effect to emphasize an identity of seasons. All five factors lead an audience to perceive and understand of film's theme about time.

Keywords : Film , Identity

อารัมภบท

เฮอ จิน-โฮ เป็นหนึ่งในผู้กำกับภาพยนตร์ของเกาหลี ที่สร้างผลงานภาพยนตร์อันโดดเด่นตลอดช่วงเวลากว่า 25 ปีในอุตสาหกรรมภาพยนตร์เกาหลี โดยเฉพาะผลงานภาพยนตร์ขนาดยาว 4 เรื่องแรก ที่ได้รับคำชื่นชมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ว่ามีเอกลักษณ์ในด้านการเล่าเรื่องอย่างเรียบนิ่งแต่คมคาย มีการเลือกใช้ ไวยากรณ์ภาษาภาพยนตร์ที่ตราตรึงน่าประทับใจ

เฮอ จิน-โฮ ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้กำกับที่มีความสามารถ จากการกำกับภาพยนตร์ขนาดยาวเรื่องแรก คือ "Christmas in August" (1998) ได้รับการจัดฉายนอกสกายประกวดที่เทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ (Cannes) กลายเป็นผู้กำกับเกาหลีที่น่าจับตามองในยุค 90 ภาพยนตร์เรื่องต่อมาอย่าง "One Fine Spring Day" (2001) ได้รับรางวัล Fipresci จากเทศกาลภาพยนตร์เมืองปูซาน ปี 2002 และเข้าชิงรางวัลสกายประกวดหลักในเทศกาลภาพยนตร์เมืองรอตเตอร์ดาม ภาพยนตร์เรื่องที่สาม คือ "April Snow" (2005) ได้รับเชิญไปฉายที่เทศกาลภาพยนตร์เมืองโตรอนโต สร้างปรากฏการณ์เป็นภาพยนตร์เอเชียกระแสหลักเรื่องแรก ที่ถูกจัดฉายครั้งแรกพร้อมกันในหลายประเทศในทวีปเอเชีย โดยภาพยนตร์ขนาดยาวทั้งสี่เรื่องนี้ นำเสนอมุมมองความรักที่เศร้าแต่สวยงามออกมาได้อย่างน่าประทับใจ ส่งผลให้ผู้กำกับ เฮอ จิน-โฮ ได้รับรางวัลจากสถาบันประกวด ภาพยนตร์ในทวีปเอเชียมากมาย เช่น รางวัลบลูดราโก้ครั้งที่ 15 สาขาภาพยนตร์ยอดเยี่ยมและสาขาผู้กำกับ หน้าใหม่ยอดเยี่ยมจากภาพยนตร์เรื่อง Christmas in August รางวัลบลูดราโก้ครั้งที่ 22 สาขาภาพยนตร์ยอดเยี่ยมจากภาพยนตร์เรื่อง One Fine Spring Day เป็นต้น ปัจจุบัน เฮอ จิน-โฮ ยังคงเป็นหนึ่งในผู้กำกับ ชาวเกาหลีที่มีชื่อเสียงมากที่สุด (วิโรจน์ สุทธิสีมา, 2547:48)

ผลงานภาพยนตร์ขนาดยาวทั้ง 4 เรื่องที่โดดเด่นนี้ ส่งอิทธิพลมาสู่ผู้กำกับภาพยนตร์ภายในประเทศเกาหลีรุ่นต่อมา อีกทั้งยังส่งอิทธิพลไปสู่ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยรุ่นใหม่ เช่น คุณบรรจง ปิัญญะนกุล ที่ได้แรงบันดาลใจ และหยิบยืมฉากหนึ่งจากภาพยนตร์เรื่อง April Snow ของ เฮอ จิน-โฮ มาใช้อ้างอิงในภาพยนตร์เรื่อง กวน มึน โฮ หรือ การที่ภาพยนตร์เรื่อง Christmas in August จะเป็นภาพยนตร์ที่ติดหนึ่งในสิบภาพยนตร์ซึ่งสร้างความประทับใจแก่ คุณนิวิวัฒน์ ธรรมธ ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยเรื่อง Seasons Change เพราะอากาศเปลี่ยนแปลง (ชาคร ไชยปรีชา, 2551:134) และ ภาพยนตร์เรื่องเดียวกันนี้เป็นหนึ่งในสิบภาพยนตร์ที่สร้าง

ความประทับใจแก่คุณคมกฤษ ตรีวิมล ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง เพื่อนสนิท เป็นต้น (ธปันท์ เพ็ชรศรี, 2549:88)

โดยในส่วนแรก จะเป็นการลำดับความเข้าใจถึงเนื้อหาของภาพยนตร์แต่ละเรื่อง ซึ่งเป็นภาพยนตร์แนวโรแมนติกดราม่า (Romantic-Drama Films) ที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับความรัก และ ความตายทั้งสิ้น โดยสามารถตีความเนื้อหาได้หลายระดับ จัดเป็นภาพยนตร์รักที่มีเนื้อหาลึกซึ้งกินใจ หรือ เป็นภาพยนตร์ชีวิตที่ตัวละครหลักต้องผจญความรู้สึกรักและแรงปรารถนาไว้ เพื่อແจกแจงให้เห็น วันเวลาและฤดูกาลที่ผ่านไป มีผลต่อ การดำเนินเรื่อง หรือพัฒนาการของตัวละครในแต่ละเรื่องราวอย่างไร ในลำดับต่อไป

Christmas in August : เรื่องราวเกี่ยวกับการติดตามชีวิตของ “จุง-วอน” ช่างภาพหนุ่มใหญ่วัยกลาง คนตระหนกได้ถึงช่วงสุดท้ายของชีวิตจากโรคร้ายที่กำลังกัดกร่อนชีวิตของเขาลงทีละน้อย จึงพยายามเตรียมตัวเองให้พร้อมที่จากโลกนี้ไปอย่างสงบ แต่นานวันผ่านไปจิตใจของจุง-วอน มีแต่จะสับสนและปล่อยวางลงได้ ยาก ประกอบกับช่วงเวลานั้นจุง-วอนได้เริ่มรู้จักกับ “ดา-ริม” ตำรวจจราจรหญิงที่เข้ามาทำให้ชีวิตช่วงบั้นปลาย ของ จุง-วอน สดชื่นขึ้นมาอีกครั้ง แต่ในทางกลับกันก็ผลักดันให้จุง-วอน พินิจพิจารณาหว่าสิ่งใดคือสิ่งที่ดีที่สุด สำหรับ ดา-ริม กันแน่ ความพยายามทบทวนชีวิตที่ผ่านมาของตนพร้อมๆกับประคับประคองความรักครั้ง สุดท้ายของจุง-วอนอย่างดีที่สุด จึงอาจเป็นทางออกเดียวที่ทำให้เขาพบกับความสงบในใจอีกครั้ง

One Fine Spring Day : เรื่องราวช่วงชีวิตหนึ่งของ “ลี ชัง-วู” ที่ได้พบกับ “ฮัน อิน-ซู” ในระหว่างที่ทั้ง สองคนทำงานบันทึกเสียงบรรยากาศตามธรรมชาติเพื่อใช้สำหรับประกอบรายการวิทยุ เปิดโอกาสให้การเดินทางมาต่างเมืองครั้งนี้ของชัง-วูได้เรียนรู้ และ มีสัมพันธ์ลึกซึ้งกับอิน-ซูในที่สุด ก่อนที่ความสัมพันธ์ที่เหมือนจะ มั่นคงครั้งนี้จะพาชัง-วูให้รู้จักความรัก ความสุข ความเศร้า ความผิดหวังและการจากลา เมื่ออิน-ซูทำตัวห่างเหินจากชัง-วูออกไปอย่างหาสาเหตุที่แน่นอนไม่ได้ เหตุการณ์ต่างๆ นำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงมุมมองต่อความรักของ ชัง-วู เมื่อท้ายที่สุด ชัง-วู ต้องเรียนรู้ที่จะมีความยับยั้งชั่งใจตระหนักถึงความเจ็บปวด ซ้ำซ้อน และยอมรับ ว่าวันเวลาดีๆเหล่านั้นคงมีเหลือไว้เพียงในความทรงจำ

April Snow : เรื่องราวของ “อิน-ซู” ผู้กำกับแสงเวที ที่ได้ทราบข่าวว่าภรรยาของตนประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ในต่างเมือง จึงผลัดจากงานและเดินทางข้ามเมืองมาเพื่อรอดูอาการของภรรยาที่ยังน่าเป็นห่วง และได้พบกับ “โซ-ยอง” ภรรยาของชายผู้มีสัมพันธ์ซ้อนเร้นกับภรรยาของอิน-ซู อิน-ซูกับโซ-ยอง ต่างก็แบ่งปัน ความเศร้าเดียวกัน คอยสมานแผลทางใจให้แก่กันจนก่อเกิดเป็นความผูกพันในที่สุด ก่อนที่ทั้งสองจะต้องหา คำตอบให้กับสิ่งนี้ว่าคือความรัก หรือ พวกเขากำลังติดอยู่ในบ่วงของการพยายามแก้แค้น ด้วยเงื่อนไขของ กาลเวลาที่บีบคั้นให้พวกเขารีบหาคำตอบเมื่อภรรยาของอิน-ซูฟื้นสติจากอาการโคม่า ในขณะที่สามีของโซ-ยองมีอาการทรุดลงและตายจากไปในที่สุด อิน-ซูจึงต้องใช้เวลาเพื่อตกตะกอนทางความคิด เมื่อคิดจะสาน สัมพันธ์ที่มันคงมากขึ้นกับโซ-ยองต่อไป

Happiness : “ยอง-ซู” ชายหนุ่มผู้เสเพล จากการใช้ชีวิตอย่างไม่มีกฎเกณฑ์ นำพาให้เขาต้องเผชิญกับโรคตับที่เลวร้าย เขาตัดสินใจทิ้งชีวิตที่ผ่านมาไว้เบื้องหลังอย่างไม่เต็มใจ เพื่อเข้ารับการบำบัดที่สถานพักฟื้นซึ่งตั้งอยู่ในชนบทอันห่างไกลความเจริญ นำพาให้เขาพบกับ “อิน-ฮี” หญิงสาวที่อาศัยอยู่ในสถานบำบัดเช่นกัน ก่อนที่ความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมากขึ้นจะก่อตัวเป็นความรัก และ ผลักดันให้ยอง-ซู พัฒนาตัวเองให้เป็นผู้ชาย ที่มีจิตใจดีงาม ถึงขั้นที่ทั้งสองคนตัดสินใจย้ายออกมาอยู่ด้วยกันตามลำพัง เหตุการณ์ต่างๆเหมือนจะราบรื่น เมื่ออาการป่วยของยอง-ซูดีขึ้นทีละวัน เพื่อนและคนรักเก่าจากในเมืองใหญ่ก็แวะมาเยี่ยมยอง-ซู พร้อมกับทั้ง ความสับสนที่อยากจะกลับไปใช้ชีวิตกลางแสงสีอีกครั้งไว้ให้เขา ท้ายที่สุดยอง-ซูก็ตัดสินใจลาจากอิน-ฮีไปโดย ไม่เหลือเยื่อใยต่อเธอ ก่อนที่ยอง-ซูจะได้ตระหนักว่าสิ่งใดคือสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับคนอย่างเขา เวลาของอิน-ฮี ก็หมดลงแล้ว

ปัจจัยที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของฤดูกาล ในภาพยนตร์ขนาดยาวทั้ง 4 เรื่อง

บทความวิชาการชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทำความเข้าใจ เจตนานำเสนอภาพฤดูกาลต่างๆ ในภาพยนตร์ขนาดยาวทั้ง 4 เรื่อง ตามที่กล่าวไปข้างต้น ซึ่งสามารถสังเกตได้ว่าอัตลักษณ์ของฤดูกาลต่างๆ ถูกนำเสนออย่างเป็นระบบ และมีวิธีการนำเสนอที่คล้ายคลึงกันในแต่ละเรื่อง กล่าวคือ นอกจากเอกลักษณ์ในโครงสร้างการเล่าเรื่องและวิธีการจัดองค์ประกอบภาพอันมีนัยสำคัญ ที่ผู้เขียนบทความ กล่าวอ้างถึงในงานวิจัยเรื่อง “การสร้างพื้นที่และเวลาในภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ” และ บทความวิชาการนิเทศศาสตร์ปริทัศน์ เรื่อง “การจัดวางองค์ประกอบภาพแบบชอนเร็น ในภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ” ภาพของฤดูกาลเป็นอีกส่วนประกอบหนึ่งที่ถูกนำมาศึกษา การทำความเข้าใจว่าปัจจัยที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของฤดูกาล เกี่ยวโยงถึงการ ตระหนักรู้สาระหลักของเรื่องของผู้ชมอย่างไร สามารถจำแนกลักษณะร่วมกันออกเป็น 5 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยประการที่ 1. การถ่ายทำในสถานที่จริง

กระบวนการวางแผนเพื่อเตรียมงานสร้างภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง จะมีขั้นตอนการคัดเลือกสถานที่ถ่ายทำ เป็นการพิจารณาร่วมกันระหว่างทีมงานหลากหลายฝ่าย ผู้กำกับภาพยนตร์ที่อยู่ในฐานะผู้ตัดสินใจ ผู้อำนวยการผลิตที่คอยคำนึงถึงปัจจัยเรื่องงบประมาณการผลิต ทีมงานฝ่ายจัดหาสถานที่ถ่ายทำและทีมงานฝ่ายศิลป์ ที่ทำหน้าที่ตกแต่งฉากการแสดงนั้นให้สอดคล้องต่อความต้องการของเรื่องราวในบทภาพยนตร์ ข้อคำนึงประการหนึ่งที่จะถูกพิจารณาคือ จะเลือกถ่ายทำจากตามเรื่องราวในสถานที่จริง (On Location) หรือจำลองสถานที่ขึ้นใหม่ภายในสตูดิโอที่ใช้ผลิตภาพยนตร์ (Studio) การพิจารณานั้น จะอยู่บนพื้นฐานข้อจำกัดของ งบประมาณการถ่ายทำ ระยะเวลาที่จำกัดในการถ่ายทำ ปัจจัยเรื่องดินฟ้าอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการถ่ายทำ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายในกองถ่าย และประการสุดท้ายซึ่งมีความสำคัญ คือ ความสมจริงทางการ แสดงของนักแสดง

จากการสำรวจตรวจสอบภาพยนตร์ทั้ง 4 เรื่อง จะเห็นได้ว่าทีมงานเลือกใช้สถานที่จริงในการถ่ายทำเป็นส่วนมากหรือเกินกว่าร้อยละ 90 ของเรื่องราวที่ถูกนำเสนอ สาเหตุประการหนึ่ง อาจเป็นไปได้เพื่อให้นักแสดง สามารถถ่ายทอดการแสดงได้สมจริงมากยิ่งขึ้นเมื่อได้อยู่ร่วมในสถานที่แห่งนั้น เพื่อมอบการแสดงที่ดีที่สุด อีกประการหนึ่ง อาจเป็นไปได้ให้ผู้ชมได้สัมผัสบรรยากาศของช่วงเวลาที่เกิดขึ้นจริงในระหว่างที่มีการถ่ายทำ สอดคล้องกับแนวคิดของภาพยนตร์สัญนิยม ที่มีแนวคิดที่ว่า ภาพยนตร์สัญนิยมมุ่งให้ความสนใจต่อการสะท้อน ความเป็นจริงทางกายภาพ กล้องถ่ายทำภาพยนตร์เป็นเพียงกลไกการบันทึกภาพเท่านั้น มิใช่เครื่องมือที่ใช้ แสดงทัศนคติ เจตนา หรือการแสดงออกใดๆ ของตัวศิลปิน ความเป็นศิลปะของภาพยนตร์ คือ การบันทึกภาพ เหตุการณ์นั้นๆ อย่างที่มันเป็นอยู่ ตามที่นักทฤษฎีภาพยนตร์สัญนิยม อังเดร บาแซ็ง กล่าวว่า “ภาพยนตร์ทำให้ เวลานั้นจับต้องได้ เป็นครั้งแรกที่ภาพของวัตถุ คือสิ่งเดียวกันกับตัววัตถุที่อยู่ในช่วงระยะเวลาที่ถูกบันทึกภาพ ภาพที่ถูกบันทึกผ่านกล้องภาพยนตร์ จึงจำลองสิ่งที่เคยปรากฏได้อย่างจริงแท้ที่สุด” (Andre Bazin, 1945:14)

เมื่อทำความเข้าใจแนวคิดภาพยนตร์สัญนิยมจะพบว่า แม้ภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ จะเป็นภาพยนตร์ในกระแสหลักที่มีกลวิธีการนำเสนอตามรูปแบบธรรมเนียมนิยม คือมีการเขียนบทตามโครงสร้างการเล่าเรื่อง 3 องค์ มีการอาศัยทักษะการแสดงจากนักแสดงมืออาชีพ มีการจัดองค์ประกอบภาพอย่างประณีตและปรุงแต่ง ภาพด้วยการจัดแสง แต่การเลือกใช้สถานที่จริงในการถ่ายทำ และปฏิเสธการจำลองฉากเหตุการณ์ขึ้นเพื่อถ่าย ทำภายในสตูดิโอ ก็มีแนวโน้มว่าภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ มีลักษณะการผสมผสานสไตล์ภาพยนตร์สัญนิยม เพื่อให้ผู้ชมได้สัมผัสถึงบรรยากาศความเป็นจริงที่เกิดขึ้นต่อหน้ากล้องในขณะที่ถ่ายทำ

เสมือนกล้องภาพยนตร์ ทำหน้าที่จำลองบรรยากาศต่างๆ เหล่านั้นให้กลับมาปรากฏอีกครั้งเมื่อภาพยนตร์ถูกจัดฉาย อันสอดคล้องกับ แนวคิดบางประการของภาพยนตร์สัญนิยมตามที่กล่าวไป

ภาพการถ่ายทำในสถานที่จริงเพื่อนำเสนอภาพฤดูกาลที่แตกต่างกัน

ภาพฤดูกาลที่แตกต่างกันตามตัวอย่างข้างต้น ถูกนำเสนออยู่ในแต่ละช่วงของภาพยนตร์เรื่อง Christmas in August โดยนัยอาจเป็นเพียงข้อดัดที่แสดงภาพสถานที่ใดสถานที่หนึ่งเท่านั้น แต่เมื่อพิจารณาไปตามบริบทของเรื่อง ภาพฤดูกาลถูกนำเสนอผ่านข้อดัดที่ทั้งช่วงเวลาเนิบช้า และไม่มีมีการกระทำของตัวละครเกิดขึ้นในสถานที่แห่งนั้น ภาพฤดูกาล เป็นเพียงภาพที่ถูกนำเสนอขึ้นมาในช่วงที่เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ของผู้ชมลงจาก ความอึดอัดบางประการในฉากก่อนหน้านี้ และ ปลอ่ยให้ผู้ชมสามารถซึมซับได้ถึงวันเวลาที่เปลี่ยนผ่านของเรื่อง รวบรวมด้วยความคิดและการตระหนักรู้ของผู้ชมเอง

ปัจจัยประการที่ 2. การใช้แสงธรรมชาติเสริมความสมจริงแก่ฉากการแสดง

การจัดแสงในภาพยนตร์เพื่อเสริมการถ่ายภาพและการจัดองค์ประกอบภาพ มี 2 ลักษณะสำคัญ คือ ลักษณะประการที่หนึ่ง เพื่อหวังผลในการบันทึกภาพ (Selective Visibility) กล่าวคือ เป็นการควบคุมปริมาณแสงและเงาที่จะถูกบันทึกโดยกล้องภาพยนตร์ และกำหนดทิศทางของแสงให้เป็นไปตามความต้องการของผู้ถ่ายภาพ ในกรณีที่ปริมาณแสงมากเกินไปก็ควบคุมให้แสงเบาบางลง หรือในกรณีที่แสงน้อยเกินไปก็เพิ่มเติม ปริมาณแสงเพื่อให้ได้ภาพที่สว่างชัดเจนเหมาะสม เป็นแนวทางการจัดแสงที่เน้นเรื่อง ปริมาณ ลักษณะประการที่สอง เพื่อหวังผลในการสร้างความเป็นธรรมชาติ (Naturalism) กล่าวคือ การจัดแสงสามารถเปิดเผยรายละเอียดของสถานที่ สร้างความรู้สึกแก่ฉาก ปกบอกรช่วงเวลาของเหตุการณ์ เสริมความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติ สร้างความสมจริงแก่ฉากการแสดง เป็นแนวทางการจัดแสงที่เน้นเรื่อง คุณภาพ แนวทางการจัดแสงประการที่ สองนี้ สอดคล้องกับคุณสมบัติการจัดแสงในภาพยนตร์ 7 ประการของ คุณ ปิยกุล เลาว์ณยศิริ ส่วนที่กล่าวว่า “การจัดแสงสามารถสร้างอารมณ์บรรยากาศและเวลาของฉาก ด้วยการเลียนแบบลักษณะแสงตามธรรมชาติ”

จากแนวทางการจัดแสงข้างต้น เมื่อวิเคราะห์ถึงวิธีการจัดแสงในภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ จะพบ ความสอดคล้องที่น่าสนใจ กล่าวคือ การจัดองค์ประกอบภาพในแต่ละฉากเหตุการณ์ หากเป็นฉากภายใน อาคาร เฟอร์นิเจอร์ส่วนใหญ่จะถูกนำเสนอให้ปรากฏแหล่งแสงตามธรรมชาติเป็นส่วนประกอบหนึ่งในภาพ และ หากมีการจัดแสงก็มีแนวโน้มเป็นไปเพื่อเสริมแสงจากธรรมชาตินั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงลักษณะแสงในฉากภายนอกสถานที่ จะปรากฏให้เห็นว่าแสงธรรมชาติมีผลช่วยส่งเสริมให้เห็นบรรยากาศของฉาก ช่วงเวลา หรือแม้แต่เสริมอัตลักษณ์ของฤดูกาลได้ ผ่านการเลือกช่วงเวลาในการถ่ายทำจากนั้นให้สอดคล้องกับช่วงเวลาตาม

เรื่อง และมีลักษณะปฏิเสธการใช้เทคนิคกล้องแก้ไขสีภาพด้วยฟิลเตอร์ หรือการแก้ไขสีภาพในขั้นตอน ภายหลังการ ถ่ายทำตามสมัยนิยม เมื่อคำนึงถึงช่วงเวลาภาพยนตร์แต่ละเรื่องของ เฮอ จิน-โฮ ถูกจัดฉาย เทคโนโลยีการ สร้างภาพด้วยระบบดิจิทัลยังไม่แพร่หลายและใช้งบประมาณสูง ประกอบกับ การสืบค้นจาก สื่อวีดิทัศน์แสดง ภาพกระบวนการเบื้องหลังการถ่ายทำ ปรากฏข้อมูลว่า เฮอ จิน-โฮ เน้นให้ความสำคัญกับการนำเสนอภาพ ฉากสถานที่ แสงและเงา บันทึกภาพช่วงเวลาปรากฏต่อหน้ากล้องในระหว่างการทำ ทำให้สอดคล้องกับช่วง เวลาตามเรื่องราวมากที่สุด

ภาพการใช้แสงธรรมชาติเพื่อเสริมความสมจริงแก่จากการแสดง

การเฝ้ารอเวลาในการถ่ายทำ เพื่อให้ได้สีของแสงที่เสริมบรรยากาศสมจริงแก่จากการแสดง นอกจาก ส่งเสริมให้นักแสดงสามารถซึมซับบรรยากาศ อารมณ์ และถ่ายทอดการแสดง ถ่ายทอดความคิดได้เต็มประสิทธิภาพ ผลของภาพที่ปรากฏออกมายังมีแนวโน้มที่สามารถส่งอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้ชม ให้สัมผัสถึงความ สมจริงนั้นได้เช่นกัน จากตัวอย่างข้างต้น จะสังเกตได้ว่าภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ จะมีการนำเสนอเอกลักษณ์ การเลือกใช้อุปกรณ์ประกอบภาพคล้ายคลึงกันในช่วงต้น ช่วงกลาง และช่วงท้ายเรื่อง เพื่อเป็นการ กระตุ้นความคุ้นเคย และความทรงจำของผู้ชมให้จดจำภาพสถานที่แห่งนั้น ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละ ช่วงของเรื่องราวได้ แต่จะสังเกตได้ว่า แม้การจัดองค์ประกอบภาพจะมีความคล้ายคลึงกันในภาพฝั่งซ้าย และขวา แต่ทิศทางของ แสงและเงาในภาพจะแตกต่างกัน เป็นผลประจักษ์ให้สันนิษฐานได้ว่า มีการเฝ้ารอ เวลาในขณะถ่ายทำ หรือมีการจัดตารางการถ่ายทำ เพื่อให้ได้ช่วงเวลาทิศทางแสงและอุณหภูมิสีของแสง จะตรงตามเรื่องราวในบทภาพยนตร์ อุณหภูมิสีของแสง เมื่อผสมผสานกับทักษะงานสร้างสรรค์ของทีมงานฝ่าย ศิลป์ในการตกแต่งจากการแสดง สามารถส่งเสริมให้ผู้ชมสัมผัสได้ถึงวันเวลา ฤดูกาลที่ผันผ่านไปตามเรื่อง รวในภาพยนตร์ได้กระจ่างชัดขึ้น

ปัจจัยประการที่ 3. การตกแต่งรายละเอียดจากด้วยทีมงานฝ่ายศิลป์

ความปรารถนาประการหนึ่งที่สัมผัสได้ จากการพิจารณาส่วนประกอบงานสร้างสรรค์ ในภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ คือ ผลงานการตกแต่งฉากจากฝีมือของทีมงานฝ่ายศิลป์ ซึ่งรายละเอียดของการรังสรรค์จากนั้น มีเจตนาเพื่อให้ผู้ชมสัมผัสถึงการเปลี่ยนแปลงของระยะเวลาตามตัวเรื่องได้ด้วยการตระหนักรู้ของผู้ชมเอง โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยการขึ้นตัวอักษรบรรยาย เพื่อบ่งบอระยะเวลาที่เปลี่ยนผ่าน ตามค่านิยมของภาพยนตร์ บางเรื่อง เนื่องจากอาจส่งผลให้สูญเสียความสมจริงและอารมณ์ละมุนละไมที่ภาพยนตร์ร้อยเรียงมา การแฝง ความเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมผ่านการตกแต่งฉาก แม้จะเป็นเพียงส่วนประกอบเล็กน้อยในเฟรมภาพ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า “ฤดูกาล” มีส่วนต่อการเล่าเรื่องและทำความเข้าใจสาระหลักของเรื่อง

ที่นำเสนอเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น จำเป็นต้องอาศัยเงื่อนไขเวลาเพื่อสร้างความผูกพันระหว่างตัวละคร และเมื่อความสัมพันธ์นั้นสิ้นสุดลงด้วยการจากลา “เวลา” จึงเป็นสิ่งที่ตัวละครหลักนำมาเพื่อใช้เยียวยาความรู้สึก แม้ว่าเรื่องราวในภาพยนตร์ขนาดยาวทั้ง 4 เรื่องจะมีความแตกต่างกัน และโครงเรื่องยิ่งทวีความซับซ้อนขึ้นใน ผลงานลำดับที่ 3 แต่สาระหลักของเรื่องก็ยังคงวนเวียนเกี่ยวกับการตระหนักถึง “เวลาและฤดูกาล”

ภาพการตกแต่งรายละเอียดจากด้วยทีมงานฝ่ายศิลป์

ปัจจัยประการที่ 4. เครื่องแต่งกายของตัวละครและอุปกรณ์ประกอบฉากที่ตัวละครมีปฏิสัมพันธ์

การศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องแต่งกายของตัวละครหลัก มีแนวคิดที่หลากหลายและน่าสนใจ เครื่องแต่งกายที่ถูกนำเสนอผ่านภาพยนตร์จึงมีความละเอียดลึกซึ้งมากกว่าเป็นเพียงการคัดเลือกเสื้อผ้าที่สวยงาม สีสันสดใส ส่งเสริมภาพลักษณ์ของตัวละครหรืออีกนัยหนึ่งคือนักแสดง ให้ดูดีและชวนพิศมัยตามสมัย นิยมเท่านั้น การออกแบบเครื่องแต่งกายของตัวละคร ยังเกี่ยวโยงไปถึงเรื่องการเสริมสร้างให้บุคลิกนิสัย หรือ ภาวะอารมณ์ที่ตัวละครประสบอยู่ เติบโตขึ้นอีกประการหนึ่ง

จากการพิจารณาการนำเสนอภาพเครื่องแต่งกายของตัวละครหลักในภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ ผู้เขียนบทความพบว่า นอกจากการออกแบบเครื่องแต่งกายจะต้องคำนึงถึงความสมจริงตามยุคสมัยของเรื่อง และโทนสีสันของเสื้อผ้าไม่ควรขัดแย้งกับโทนสีของฉากสถานที่แล้ว การออกแบบให้เครื่องแต่งกายที่ตัวละครสวมใส่มีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลาของเรื่องราว เป็นอีกปัจจัย ที่ช่วยเสริมความสมจริงให้แก่ภาพยนตร์ เครื่องแต่งกายของตัวละครจึงควรมีรูปลักษณะและคุณสมบัติที่สอดคล้องกับฤดูกาลตามตัวเรื่องราว ไม่ว่าจะเครื่องแต่งกายที่ตัวละครสวมใส่จะเกี่ยวโยงถึงอาชีพของตัวละคร เช่น ในภาพประกอบที่แสดงภาพตัวละครหลักฝ่ายหญิง จากภาพยนตร์เรื่อง Christmas in August ประกอบอาชีพเป็นตำรวจจราจร เครื่องแต่งกายของเธอก็มีพัฒนาการให้ผู้ชมสัมผัสถึงฤดูกาลที่เปลี่ยนผ่านตามตัวเรื่องได้ หรือ การเลือกเฟ้นอุปกรณ์ประกอบฉากที่ตัวละครมีปฏิสัมพันธ์ (Hand Properties) เช่น ร่ม ผ้าพันคอ หรือเครื่องดื่มร้อนเย็นที่ตัวละครถือเข้า จากการแสดง ก็สามารถบ่งบอกถึงฤดูกาลได้ทั้งสิ้น ภาพเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ประกอบฉากที่ตัวละครมี ปฏิสัมพันธ์ จึงเชื่อมโยงเข้าสู่การตระหนักรู้ของผู้ชม ส่งผลให้ผู้ชมคล้อยตามและยอมรับว่า วันเวลา ฤดูกาล ของเรื่อง กำลังดำเนินไปอย่างเหมาะสม

ภาพเครื่องแต่งกายของตัวละครและอุปกรณ์ประกอบฉากที่ตัวละครมีปฏิสัมพันธ์

ปัจจัยประการที่ 5. การใช้เทคนิคพิเศษเชิงกายภาพเพื่อส่งเสริมบรรยากาศของฤดูกาล

สิ่งหนึ่งที่ผู้เขียนบทความตระหนักได้จากการรับชมภาพยนตร์ขนาดยาวทั้ง 4 เรื่องของ เฮอ จิน-โฮ คือ ไม่ปรากฏร่องรอยการใช้เทคนิคพิเศษด้านภาพที่สร้างสรรค์ขึ้นในขั้นตอนภายหลังจากการทำ ด้วยเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์แต่อย่างใด เสมือนผู้กำกับมีเจตนาต้องการสร้างสรรค์บรรยากาศต่างๆ ให้ผู้ชมสัมผัสได้ถึงพื้นที่ และเวลา ที่เกิดขึ้นจริงๆ ในระหว่างการถ่ายทำ เป็นการหยิบยืมสไตล์การนำเสนอแบบภาพยนตร์สัญนิยม ที่ไม่เพียงส่งผลต่อความสมจริงที่เกิดขึ้นในการรับรู้ของผู้ชมเพียงประการเดียว แต่ยังส่งเสริมให้นักแสดง สามารถสัมผัสกับบรรยากาศจริงในระหว่างการถ่ายทำ และ ถ่ายทอดการแสดงได้เต็มประสิทธิภาพ

ภาพการใช้เทคนิคพิเศษเชิงกายภาพเพื่อส่งเสริมบรรยากาศของฤดูกาล

ภาพฤดูกาลต่างๆ ที่ปรากฏในภาพยนตร์ หากถูกนำเสนอผ่านข้อตภาพระยะไกล ที่แสดงพื้นที่ของฉาก อย่างกว้างขวาง เป็นภาพภูมิทัศน์ต่างๆ ที่ไม่ได้มีตัวละครหลักหรือนักแสดงปรากฏอยู่ ภาพเหล่านั้นถูกบันทึกไว้ จากการเฝ้ารอให้ฤดูกาลเหล่านั้นเวียนผ่านมาจริงๆ ไม่ได้ใช้คอมพิวเตอร์สร้างสรรค์ขึ้น หากแต่ในการนำเสนอ ภาพข้อระยะปานกลางที่ตัวละครต้องปรากฏตัวอยู่ในเฟรมภาพนั้น เมื่อตัวละครต้องมีปฏิสัมพันธ์กับฤดูกาล ตามตัวละคร เฮอ จิน-โฮ เลือกใช้เทคนิคพิเศษเชิงกายภาพ หรือ การสร้างให้สิ่งนั้นปรากฏขึ้นจริงต่อหน้ากล้อง ในระหว่างการถ่ายทำ เช่น การสร้างหิมะที่โปรยลงมาช้าๆ ในจังหวะที่ส่งผลให้ตัวละครหลักทั้งสองคิดถึงกัน ใน ภาพยนตร์เรื่อง April snow หรือ การจำลองภาพฝนที่ตกลงมาเพื่อเสริมบรรยากาศเศร้าหมองของตัวละครที่ได้ ตระหนักว่าความตายเป็นสิ่งใกล้ตัว ในภาพยนตร์เรื่อง Happiness เทคนิคพิเศษเชิงกายภาพที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นในระหว่างการถ่ายทำ เอื้ออำนวยให้นักแสดง สามารถมีปฏิกิริยาได้ตอบกับ

ปรากฏการณ์ได้อย่างสมจริง และส่งผลต่อเนื่องให้ผู้ชมยอมรับภาพของฤดูกาลนั้นได้อย่างไม่ขัดใจ

บทส่งท้าย

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาที่กล่าวไปข้างต้น ผู้เขียนบทความสรุปสาระสำคัญได้ 2 ประเด็น

1) ภาพยนตร์ขนาดยาวทั้ง 4 เรื่องของ เฮอ จิน-โฮ มีเนื้อหาที่กล่าวถึงเรื่อง ความรัก ความสัมพันธ์ ความตาย และการจากลา เมื่อภาพยนตร์นำเสนอเกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้ “เวลา” จึงเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ตัวละครหลักในภาพยนตร์จะใช้เป็นเครื่องมือในการก้าวผ่านความรู้สึกหม่นเศร้า หรือ แม้แต่เป็นกลไกที่ส่งเสริม ให้ตัวละครได้ทบทวนความรู้สึกของตัวเองว่าความรู้สึกที่เกิดขึ้น คือความรักหรือความหลงชั่วครั้งชั่วคราว เวลา จึงมีคุณค่าเสมือนเป็นสาระหลัก (Theme) ที่แฝงอยู่ในผลงานภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ ดังนั้นการจะถ่ายทอดประเด็นสาระหลักเกี่ยวกับ เวลาที่ผันผ่าน ให้ผู้ชมได้ตระหนัก “ภาพฤดูกาล” จึงถูกเน้นย้ำให้ปรากฏอยู่ในแต่ละ ช่วงของการดำเนินเรื่องในภาพยนตร์ ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของฤดูกาล 5 ปัจจัย ประกอบด้วย

1. การถ่ายทำในสถานที่จริงเพื่อนำเสนอภาพฤดูกาลที่แตกต่าง
2. การใช้แสงธรรมชาติเพื่อเสริมความสมจริงแก่การแสดง
3. การตกแต่งรายละเอียดจากด้วยทีมงานฝ่ายศิลป์
4. เครื่องแต่งกายของตัวละครและอุปกรณ์ประกอบฉากที่ตัวละครมีปฏิสัมพันธ์
5. การใช้เทคนิคพิเศษเชิงกายภาพเพื่อส่งเสริมบรรยากาศของฤดูกาล

2) เทคนิคการนำเสนอที่ เฮอ จิน-โฮ เลือกใช้งาน เป็นการสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นต่อหน้ากล้องในระหว่างการถ่ายทำ เสมือนว่าในการกำกับภาพยนตร์ขนาดยาว 4 เรื่องแรกในประวัติผลงานของ เฮอ จิน-โฮ ผู้กำกับปฏิเสธเทคนิคภาพยนตร์บางประการ เช่น การจำลองฉากเหตุการณ์ขึ้นใหม่ในสตูดิโอเพื่อถ่ายทำ การใช้เทคนิคฟิลเตอร์ติดกล้องแก้ไขอุณหภูมิสีของภาพ และ การใช้เทคนิคพิเศษสร้างสรรพภาพด้วยคอมพิวเตอร์ในชั้น ตอนภายหลังการถ่ายทำ สาเหตุที่ไม่ปรากฏเทคนิคเหล่านี้ในภาพยนตร์ อาจเป็นเพราะเงื่อนไขด้านงบประมาณการถ่ายทำ หรือระยะเวลาในการถ่ายทำที่จำกัด แต่จากการพินิจวิเคราะห์ผู้เขียนบทความตั้งข้อสังเกตว่า เทคนิคเหล่านี้จะส่งผลให้ความสมจริงของภาพยนตร์ ถูกลดทอนลงไป

ปัจจัย 5 ประการที่ส่งเสริมอัตลักษณ์ของฤดูกาล เกิดขึ้นได้จากความร่วมมือของบุคลากรหลากหลายฝ่ายในกระบวนการผลิตภาพยนตร์ขั้นตอนการถ่ายทำ เช่น ผู้จัดหาสถานที่ถ่ายทำ ซึ่งแสวงหาสถานที่ในการถ่ายทำที่แสดงภาพของฤดูกาลอันแตกต่างได้กระจ่างชัด ผู้กำกับภาพ ทำหน้าที่ออกแบบการจัดแสงโดยอิงกับ แสงธรรมชาติที่ช่วยเสริมความสมจริงแก่เรื่องราว ความละเอียดรอบคอบในการออกแบบและตกแต่งฉาก ให้ผู้ ชมสัมผัสช่วงเวลาที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงของเรื่องราว เป็นผลจากความอุตสาหะของทีมงานฝ่ายศิลป์ ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกายและผู้จัดหาอุปกรณ์ประกอบฉากการแสดง ที่รังสรรค์ให้ตัวละครมีชีวิตชีวา มีความรู้สึก มีความชอบและความเกลียดชัง ได้เสมือนบุคคลในชีวิตจริง หมายถึงถึงบุคลากรด้านการสร้างเทคนิคพิเศษเชิง กายภาพ ที่ต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลในการปรุงแต่งภาพฤดูกาลหลากหลาย ให้ปรากฏขึ้นตั้งแต่ในขั้นตอน การถ่ายทำ แต่ทั้งนี้ บุคคลที่ประกอบรวมปัจจัยต่างๆเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างผลงานภาพยนตร์ที่มีความปรารถนา ในวิธีการนำเสนอ สามารถเชื่อมโยงองค์ประกอบหลากหลายส่วนเข้าด้วยกันจนผลงานมีความเป็นเอกภาพ ยัง คงเป็นผลงานจากวิสัยทัศน์ของผู้กำกับภาพยนตร์ เฮอ จิน-โฮ

บรรณานุกรม

- ชาคร ไชยปรีชา. (2551). “สืบทอดในดวงใจของ นิธิวัฒน์ ธีรารักษ์”. **ฟิล์มแม็กซ์**. 7, (134) (มกราคม)
- ธีปนนท์ เพ็ชรศรี. (2549). “สืบทอดในดวงใจของ คมกฤษ ตีระวิมล”. **พัลลภ**. 32, (88) (มีนาคม)
- มาลิน ธีรวิจิตรกุล. (2551). **การวิเคราะห์การเล่าเรื่องในภาพยนตร์แนวรักของเกาหลี**. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ภูร นิยมม. (2555). **การสร้างพื้นที่และเวลาในภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภูร นิยมม. (2559). “การจัดวางองค์ประกอบภาพแบบซ้อนเร้น ในภาพยนตร์ของ เฮอ จิน-โฮ”.
- วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์**. ฉบับพิเศษปีที่ 20.
- วิโรจน์ สุทธิสีมา. (2547). “เปิดแฟ้ม 7 ผู้กำกับใหญ่แห่งแดนกิมจิ”. **สตาร์พิกซ์**. 641, (48) (ธันวาคม)
- Bazin, Andre. (1945). *What is Cinema? Vol.1*. Berkeley : University of California Press
- Bordwell, David and Kristine Thompson. (2008). *Film Art: an introduction (8th ed.)*.
New York : McGraw-Hill
- Leeuwen, Theo Van and Carey Jewitt. (2008). *Handbook of Visual Analysis*. Saga Publications
- McGinn, Colin. (2005). *The Power of Movies: How screen and mind interact*. New York :
Pantheon Books